

Forslag

til

Lov om ændring i kriminallov for Grønland.

Fremsat den 3. februar 1960 af *ministeren for Grønland*.

Kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954, § 121, stk. 2, 1. punktum, affattes således:

„Loven skal optages til revision senest i folketingsåret 1962-63.“

Bemærkninger til lovforslaget.

I kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954, § 121, stk. 2, er det bestemt, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1959-60, og at revisionsforslaget skal være ledsaget af en på regelmæssige undersøgelser grundet beretning om, hvorledes loven har virket i den forløbne periode. En tilsvarende bestemmelse er indsat i lov nr. 152 af 11. maj 1954 for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning § 6.

Statsministeren nedsatte den 14. januar 1955 et alsidigt sammensat udvalg — nu benævnt „Udvalget for samfundsforskning i Grønland“ — som fik til opgave på videnskabelig basis at planlægge og lede de undersøgelser, der skønnes fornødne for at sikre lovgivningsmagten og administrationen et solidt grundlag for det videre arbejde til fremme af en rolig og harmonisk kulturel udvikling i Grønland fra gammelt til nyt. Det blev overdraget udvalget at foretage de nødvendige undersøgelser over virkningerne af den grønlandske kriminallov og ægteskabslov og udarbejde en beretning herom, der tillige skulle indeholde forslag til eventuel revision af de nævnte love.

Forskellige forhold medførte, at udvalget først forholdsvis sent kom i gang med sit arbejde, således at indsamlingen i Grønland af det grundlæggende materiale for undersøgelserne først er blevet foretaget i 1958 og 1959. Der henvises herom til skrivelse fra udvalget til Ministeriet for Grønland af 27. november 1959, der vedlægges som bilag.

Som det fremgår af udvalgets skrivelse, har man fundet det påkrævet at anlægge undersøgelserne på et bredt grundlag, da de to love må anses for at være af grundlæggende betydning såvel for det enkelte individ som for samfundet som helhed. Udvalget har derfor ikke alene beskæftiget sig med de direkte virkninger af de nævnte love, men har under sit arbejde tillige inddraget undersøgelser af psykologisk, sociologisk, sproglig, etnologisk, erhvervsøkonomisk og kriminologisk art, hvorved man tilsigter at belyse den baggrund, lovene har virket på. Udvalget har i sin skrivelse nærmere redegjort for karakteren og omfanget af de undersøgelser, der er foretaget indtil i dag.

Som følge af at udvalget kom så forholdsvis sent i gang med sit arbejde, har det endnu ikke været muligt for udvalget at udarbejde en beretning til brug ved forelæggelse for folketinget af forslag om revision af kriminalloven og ægteskabsloven. Det af udvalget i 1958 og 1959 indsamlede materiale, som er temmelig omfattende, er for tiden genstand for en systematisk bearbejdelse, som ikke vil blive afsluttet før i løbet af 1960. Udvalget forventer til juli 1960 at kunne aflevere oversigtsrapporter vedrørende undersøgelsesresultaterne med forslag om ændring af de to love.

Den af udvalget afgivne betænkning skal, efter at være underkastet behandling i Ministeriet for Grønland og justitsministeriet, for kriminallovens vedkommende forelægges straffelovskommissionen

til udtalelse. Det samlede materiale skal derefter forelægges Grønlands landsråd, hvilket tidligst vil kunne ske under dettes samling i sommeren 1961.

Forslag om revision af de to love vil således i hvert fald ikke kunne forelægges for folketinget før i folketingssamlingen 1961-62. Da sagen under sin behandling skal passere flere led, kan det tænkes, at forberedelsen af lovforslagene vil kræve mere

tid, end det kan forudses i dag. For at have en vis margin med henblik herpå foreslås det, at de omhandlede revisionsbestemmelser i de to love ændres således, at lovene skal optages til revision senest i folketingssamlingen 1962-63. Ministeriet for Grønland er i øvrigt sindet at søge forelæggelsen af lovforslagene fremskyndet mest muligt.

UDVALGET FOR SAMFUNDSFORSKNING
I GRØNLAND

27. november 1959.

Ministeriet for Grønland.

Under henvisning til ministeriets skrivelse, j. nr. 0800-01, af 26. oktober 1959 vedrørende en udskydelse af revisionen af den grønlandske kriminallov og den grønlandske ægteskabslov, skal man, som aftalt under stedfundne forhandlinger mellem udvalget og repræsentanter for ministeriet, fremsætte udvalgets synspunkter til brug ved ministeriets forelæggelse af lovforslag vedrørende en forlængelse af de pågældende revisionsbestemmelser.

Efter at ministeriet i februar 1958 opnåede bevilling til udvalgets undersøgelsesarbejde i Grønland, udarbejdede udvalget de endelige planer for undersøgelserne, der i første række havde til formål at tilvejebringe oplysninger, der — sammen med det af udvalget i Danmark fremskaffede materiale — skulle give ministeriet grundlag til en vurdering af, hvorvidt og i bekræftende fald på hvilke områder en revision af de 2 førnævnte love burde finde sted. Arbejdet i Grønland blev påbegyndt i juli 1958 og afsluttet i eftersommeren 1959. Det i Grønland indsamlede materiale er nu sideløbende med det materiale, der er uddraget af i Danmark eksisterende kilder, ved at blive bearbejdet, og det forventes, at der til juli 1960 til ministeriet kan afleveres oversigtsrapporter vedrørende undersøgelsesresultaterne med forslag til ændringer af de 2 love.

Om planlægningen og gennemførelsen af de undersøgelser, som det af ministeriet blev pålagt udvalget at forestå, skal oplyses, at udvalget efter sin nedsættelse den 14. januar 1955 afholdt en række møder, hvor man nøje drøftede, på hvilken måde de ønskede undersøgelser bedst kunne tilrettelægges og føres ud i livet. Man gik herunder ud fra de retningslinier, der var angivet i udvalgets kommissorium, hvis fulde ordlyd her skal gives:

„De store forandringer i politisk og kulturel henseende, der i disse år indledes i Grønland, medfører, at det er nødvendigt for lovgivningsmagten og administrationen, at der indsamles og bearbejdes så megen viden som muligt om, hvorledes de nye foranstaltninger og lovregler virker i praksis. Denne nødvendighed er anerkendt af folketinget, idet det i kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954 § 121, stk. 2, og i lov nr. 152 af 11. maj 1954 om ægteskabs indgåelse og opløsning § 6 ikke blot er fastsat, at de pågældende love skal optages til revision i folketingsåret 1959-60, men også er bestemt, at revisionsforslagene skal være ledsaget af beretninger, der på grundlag af regelmæssige undersøgelser redegør for, hvorledes lovene har virket i den mellemliggende tid.

De nævnte love angår så dybtliggende og for alle individer så væsentlige samfundsnormer, at en undersøgelse over deres virkning må anlægges på en meget bred basis. Statsministeren har derfor besluttet at nedsætte et alsidigt sammensat udvalg, hvis opgave det skal være at planlægge og lede på videnskabelig basis de undersøgelser, der skønnes fornødne for at sikre lovgivningsmagten og administrationen et solidt grundlag for det videre arbejde til fremme af en rolig og harmonisk kulturel udvikling i Grønland fra gammelt til nyt.

Det vil påhvile udvalget at stille forslag til statsministeren om undersøgelser inden for de områder af kulturlivet, som statsministeren overdrager det til behandling, at følge disse undersøgelser og drage omsorg for, at deres resultater bliver forelagt statsministeriet på rette måde. Udvalget skal overhovedet stå til tjeneste for statsministeriet som et konsultativt organ inden for sit område. Statsministeren vil eventuelt efter forslag fra udvalget nærmere fastlægge

dette områdes afgrænsning, der kan veksle efter skiftende behov.“

Således som kommissoriet var udformet, forekom det udvalget ganske klart, at ministeriet ikke anså det for forsvarligt, at der blot blev gennemført ensidige undersøgelser over henholdsvis ægteskabslovens og kriminallovens virkninger, men at man også måtte undersøge den baggrund, på hvilken lovene virkede. Dette synspunkt deltes fuldt ud af udvalgets medlemmer, og der var enighed om, at undersøgelserne måtte anlægges nogenlunde bredt og omfatte såvel undersøgelser af psykologisk, sociologisk, sproglig, etnologisk, erhvervsøkonomisk og kriminologisk art, således at man deri inddrog forhold, der var af særlig betydning for de specielle undersøgelsesformål (som f. eks. familieliv og forhold til myndigheder), men samtidig lod dem omfatte en række andre forhold af værdi for forståelsen af baggrunden for lovene.

Ud fra disse retningslinier afgav udvalget den 3. juni 1955 til ministeriet en beretning, der indeholdt en foreløbig arbejdsplan, efter hvilken man snarest skulle gå i gang med det forberedende arbejde i Danmark, således at man i 1956 kunne udsende videnskabelige medarbejdere til Grønland for der at påbegynde markarbejdet. Beretningen var bilagt et budgetforslag for 1955 og 1956.

Ministeriet gik ind for denne undersøgelsesplan og fremsendte ansøgning om bevillinger til undersøgelsesernes gennemførelse. Bevillingsmyndighederne var imidlertid betænkelige ved de bredt anlagte undersøgelsesplaner, og langvarige forhandlinger om undersøgelsesernes omfang og indhold medførte, at det forberedende arbejde i Danmark først kunne påbegyndes i 1956, og at undersøgelserne i Grønland ikke blev muliggjort før sommeren 1958.

Under hensyn til, at arbejdet ikke tidsmæssigt kunne gennemføres efter de af udvalget lagte planer, gjorde udvalget ved skrivelse af 29. februar 1956 ministeriet opmærksom på, at det ikke anså det for muligt at gennemføre de i kriminalloven og ægteskabsloven forudsatte regelmæssige undersøgelser så betids, at der kunne foreligge en tilstrækkelig velfunderet beretning for folketinget under dets samling i 1959-60.

Om fremgangsmåden ved de nu gennemførte undersøgelser skal følgende anføres:

Siden 1956 har juridiske medarbejdere for udvalget undersøgt og gennemgået domsmateriale fra Grønland, der var hjemsendt til Danmark. En etnografisk medarbejder har med henblik på de problemer, udvalget særlig skulle beskæftige sig med, gennemgået nyere og ældre kilder om grønlandske forhold. Sproglige undersøgelser er iværksat særlig med henblik på de problemer, der opstår i forbindelse med oversættelsen til grønlandsk af love og administrative bestemmelser. Statistisk og økonomisk sagskyndige har udtaget oplysninger fra i Danmark beroende statistisk materiale og har medvirket ved forskellige undersøgelser, som er gennemført af ministeriet, og hvorigennem der har kunnet fremskaffes oplysninger til brug for udvalgets arbejde.

Markarbejdet i Grønland er foregået inden for en række felter. De oprindelige planer gik ud på, at man i 3 forskellige områder af Vestgrønland, der havde hver sit erhvervmæssige og kulturelle præg, skulle fremskaffe materiale til belysning af den økonomiske, sociale og kulturelle baggrund for de 2 omhandlede love samt for andre love og reformer, der er gennemført i Grønland. Væsentlig af bevillingsmæssige grunde måtte man imidlertid indskrænke det geografiske område, hvori disse undersøgelser skulle foregå, og valgte da Diskobugtområdet, der omfatter såvel byer, udsteder og bopladser, hvor den gamle erhvervs-kultur endnu er dominerende, som steder, hvor motorbåds- og kutterfiskeri samt industriel behandling af fiskeprodukterne er indført med de deraf følgende ændringer i befolkningens levevilkår og kulturmønster.

Selv om kun en udstrækning af disse undersøgelser til andre dele af Vestgrønland vil kunne give et fuldt tilfredsstillende billede af forholdene — hvilket også landsrådet under sin samling i 1958 har påpeget — har man i første omgang ikke set anden udvej for disse grundlæggende undersøgelses vedkommende end stort set at begrænse sig til Diskobugten. Man har her foretaget en repræsentativ udvælgelse af omkring 400 grønlandske og danske husstande, hvilket svarer til gennemsnitligt hver 4. husstand i området. Disse husstande er blevet underkastet meget omfattende interviews ved-

rørende deres indstilling til og viden om sociale, retlige, familiemæssige, erhvervs-mæssige og politiske spørgsmål.

For at skaffe grundlag til belysning af kriminallovens direkte virkninger inden for de enkelte områder i Grønland, derunder udviklingen i kriminaliteten og hensigtsmæssigheden af de idømte foranstaltninger samt forholdet mellem retsmyndighederne og befolkningen, har man ikke ment det forsvarligt at indskrænke sig til en undersøgelse i Diskobugten, men har i hele Vestgrønland fremskaffet materiale om samtlige personer, der har været i konflikt med loven, foruden at der er ført indgående samtaler med retsmyndigheder på alle steder, d. v. s. med politi, kommunefogder, kredsdommere, domsmænd, politimester og landsdommer. Under rejserne langs Vestgrønland har man i begrænset omfang gennemført interviews med grønlandske og danske husstande efter samme retningslinier som i Diskobugten for derved at få et fingerpeg om, hvorvidt det materiale, der indsamles fra Diskobugt-området, synes at have gyldighed også for den øvrige del af Vestgrønland, eller om allerede disse få interviews peger henimod afgørende forskelle mellem Diskobugten og andre områder på Vestkysten, således at en udstrækning af undersøgelserne vanskeligt vil kunne undgås.

For ægteskabslovens vedkommende er der

fremskaffet udførlige oplysninger om så godt som alle personer, der har været part i separations- eller skilsmisssager, og som er hjemmehørende i Grønland.

Endelig er der gennemført en række meget intensive undersøgelser om specielle forhold; nævnes kan undersøgelser om opdragelses- og uddannelsesproblemer samt undersøgelser vedrørende personer, der har deltaget i organiserede flytninger fra steder med ringe erhvervs muligheder til pladser, hvor erhvervsforholdene er mere tilfredsstillende.

Hele dette materiale er nu sammen med materialet fra Danmark ved at blive underkastet en omfattende bearbejdelse, der imidlertid ikke vil kunne afsluttes i indeværende år. For at afslutte bearbejdelsen og for på grundlag af de herved fremkomne undersøgelsesresultater at udarbejde de fornødne rapporter til ministeriet, vil det være nødvendigt at fastholde udvalgets medarbejdere i den første halvdel af 1960, og budget for udgifterne herved er tilstillet ministeriet ved anden skrivelse.

Selv om undersøgelsesresultaterne endnu ikke foreligger, kan det allerede på nuværende tidspunkt oplyses, at der i alt fald for kriminallovens vedkommende vil blive tale om forslag til visse ændringer inden for områder, hvor den nuværende ordning har vist sig mindre hensigtsmæssig.

P. U. V.

Franz From,
form.

Verner Goldschmidt.